

Lá Thư Mục Vụ

Năm ngoái tôi về thăm nhà, vì mẹ tôi ở với bà chị cả, nên tôi cũng ở tại nhà chị ấy. Căn nhà cũng giống như hầu hết các căn nhà mới xây tại Sài Gòn bây giờ thường ba bốn “tám” vì đất chật, nên đi lên đi xuống cầu thang mỗi chân.

Một hôm con bé cháu nội bốn tuổi của chị ấy chạy lên cầu thang vội vàng nên vấp té khá đau, nó khóc gào lên. Chị ấy chạy xuống bồng nó lên, dỗ cho nó nín mà nó vẫn cứ khóc. Chị ấy mới lấy tay vừa đánh vào bậc thang mà nó bị vấp vừa nói: “Cái cầu thang này hư quá, làm cháu của tao bị ngã, đánh cho mà chữa đi nhé.” Con bé nghe và nhìn bà nội nó đổ tội cho cái cầu thang nên nó nín khóc.

Tôi nghĩ cái hình ảnh đó rất quen thuộc với hầu hết những người ở tuổi có cháu nội cháu ngoại bây giờ. Chúng ta thường đổ tội cho cánh cửa, cầu thang, nền nhà..v.v.. cho cái tội làm cho con trẻ bị va vấp hay té ngã (dù đó chỉ là giả vờ) thay vì dạy con cháu là lần sau phải đi cẩn thận đừng chạy nhanh khi lên cầu thang hay phải để ý cái sàn nhà trơn. Và như thế vô hình chung chúng ta dạy cho con cháu tính đổ thừa và không biết nhận lỗi. Điều này phản ảnh một trong những cái không hay trong văn hoá ứng xử của chúng ta: không dám nhận lỗi và hay đổ thừa cho hoàn cảnh và người khác làm cho chúng ta vấp ngã hay thất bại.

Điều này tưởng không tác hại lắm, nhưng thực ra nó gây tác hại rất to lớn cho gia đình và xã hội. Trong gia đình, thường vợ chồng hay đổ lỗi cho nhau chứ ít khi dám nhận phần lỗi về mình. Do đó, gia đình thường hay xào xáo cãi vã nhau từ những chuyện rất nhỏ nhặt cho đến những chuyện lớn hơn như dạy dỗ con cái hay quyết định công ăn việc làm. Hơn nữa khi cha mẹ lầm lẫn, thường không bao giờ dám nhận lỗi hay xin lỗi con cái. Ngoài xã hội, chính quyền không bao giờ nhận lỗi về những quyết định sai lầm của mình. Và không ‘xếp’ nào chịu nhận lỗi hay từ chức thay vào đó đưa đàn em ra chịu tội thay mình vì lý do ‘trên bảo dưới không nghe’. Do đó, chính quyền đi từ sai lầm này đến sai lầm khác làm thiệt hại nhân mạng và tài sản của hàng triệu người, mà cứ bình chân như vại, vì theo họ đó là do “giới hạn của lịch sử”.

Đổ tội cho người khác không những chỉ có trong gia đình hay xã hội, mà còn ở trong cuộc sống đạo nữa. Nhiều khi đi xưng tội, thay vì xưng tội của mình, chúng ta thường hay đổ tội cho người khác. Chẳng hạn như: ‘nhà con thế này thế kia nên con mới cãi vã’, ‘con cái con không biết vâng lời, nói chúng không nghe nên con mới la mắng chúng nó’, ‘bà ta đổ vạ cho con, nói hành nói xấu con nên con mới chửi bà ấy’ v..v...

Đây cũng là thái độ của người biệt phái trong dụ ngôn của bài Phúc âm tuần này. Ông ta kể tội người khác: “Lạy Chúa, tôi cảm tạ Chúa vì tôi không như các người khác: tham lam, bất công, ngoại tình, hay như tên thu thuế kia”. Đồng thời ông ta tự khen mình “tôi ăn chay mỗi tuần hai lần và dâng một phần mười tất cả hoa lợi của tôi”.

Chúng ta dễ dàng có thói quen kể tội người khác và tự đánh bóng mình như người biệt phái, đặc biệt thói quen này là một phần trong văn hoá của chúng ta. Nhưng thói quen này rất nguy hại vì nó cản trở chúng ta nhìn ra tội lỗi của mình. Bên cạnh đó, chúng ta không thể nào cân đo tội của người khác mà lại không nhúng tay vào làm thiên lệch cán cân. Có nghĩa là chúng ta chắc chắn sẽ phán đoán lệch lạc về người khác vì tất cả ‘nguyên nhân sinh ra muôn ngàn giống tội’ đều bởi ‘người ta’ chứ không phải mình.

“Biết mình biết người trăm trận trăm thắng”. Câu nói nổi tiếng của Tôn Tử trong binh pháp cũng có thể áp dụng vào trận chiến với thói hư tật xấu của chúng ta. Chúng ta không thể bỏ được thói quen kể tội của người khác khi chúng ta không biết nhìn ra tội của chính mình. Do đó, điều đầu tiên phải làm trong đời sống đạo là phải ‘biết mình’. Không biết mình thì chúng ta không thể biết chúng ta cần Chúa. Nên nếu chúng ta có muốn so sánh mình với người khác, thì người mà chúng ta nên so sánh với chính là Đức Kitô. Khi chúng ta đặt cuộc đời bất toàn của chúng ta trước cuộc đời không tì vết của Ngài, tất cả chúng ta đều phải thốt lên: ‘Lạy Chúa, xin thương xót con, vì con là người tội lỗi.’”